

Vägledning om skyldigheten att anmäla när barn far illa

Anställda inom hälso- och sjukvården samt tandvården som i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa är skyldiga att genast anmäla det till socialnämnden. Men många barn som misstänks fara illa kommer inte till socialnämndens kännedom och kan därmed inte alltid få det stöd de behöver från samhället.

Att anmälningskyldigheten inte alltid följs kan bland annat bero på okunskap, oro för att anmälaren ska tappa en positiv relation till barnet och familjen, brist på återkoppling och en misstro inför socialtjänstens möjligheter att kunna förbättra situationen för barnet.

Socialstyrelsen har publicerat en vägledning *Barn som far illa eller riskerar att fara illa – En vägledning för hälso- och sjukvården samt tandvården gällande anmälningskyldighet och ansvar*.

Vägledningen beskriver anmälningskyldigheten och förändringen i socialtjänstlagen som gjordes den 1 januari 2013. Förändringen syftar till att underlätta för anmälaren att avgöra när en anmälan ska göras samt bidra till en bättre samverkan med socialtjänsten kring det enskilda barnet.

Vägledningens mottagare och syfte

Vägledningen vänder sig i första hand till vårdgivare och verksamhetschefer inom hälso- och sjukvården samt tandvården så att de ska kunna utforma handlingsplaner och rutiner kring anmälnings- och samverkansskyldigheten.

Vägledningen ska även stödja personal inom hälso- och sjukvården samt tandvården att kunna upptäcka och bemöta barn som far illa.

Skyldighet att anmäla till socialnämnden när barn far illa

Anställda inom hälso- och sjukvården samt tandvården som i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa är skyldiga att genast anmäla det till socialnämnden (14 kap. 1 § Sol). Anmälaren behöver inte ha bevis, utan ska utgå ifrån egna iakttagelser och egen oro för att barnet kan fara illa. Begreppet barn som far illa innefattar alla former

av övergrepp, försummelse och utnyttjande som leder till faktisk eller potentiell skada för barnets hälsa och utveckling. Även barn med eget självdestruktivt beteende ingår i socialtjänstens målgrupp.

Skyldighet och möjlighet till samverkan

Socialnämnden och hälso- och sjukvården ska samverka i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa enligt 5 kap. 1 a § SoL och 2 f § HSL. Samverkan ska ske både kring det enskilda barnet, men också övergripande på verksamhetsnivå.

Enligt förändringarna i socialtjänstlagen den 1 januari 2013 bör socialtjänsten erbjuda barnet, vårdnadshavaren och den som har gjort anmälan ett möte. Likaså kan personalen inom hälso- och sjukvården som gjort en anmälan vända sig till socialtjänsten för att få information om att en utredning har inletts, inte har inletts eller redan pågår.

Vårdgivare och verksamhetschefer ansvarar för att ta fram rutiner

Vårdgivare och verksamhetschefer är ansvariga för att ta fram rutiner så att lagar och föreskrifter efterföljs (31 § HSL och SOSFS 2011:9). Ledningssystem är ett verktyg för att de krav och mål som finns i lagarna uppnås. Vårdgivare och verksamhetschefer ansvarar även för kompetensutveckling hos personalen.

Professionen har ett personligt ansvar

Personal inom hälso- och sjukvården och tandvården har ett ansvar för sin egen kompetens. Det gäller bland annat kunskap inom området barn som far illa, anmälningsskyldigheten, uppgiftsskyldigheten och samverkansskyldigheten. Anmälningsskyldigheten är personlig och kan inte delegeras eller remitteras bort.

Tryckt version finns att beställa

Du kan beställa vägledningen (artikelnummer: 2014-10-4) från Socialstyrelsens publikationsservice www.socialstyrelsen.se/publikationer, eller e-post: publikationsservice@socialstyrelsen.se, eller fax: 035-19 75 29. Pris 140 kr inkl. moms.

Publikationen kan även laddas ner från www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-10-4

Dessutom finns ett presentationsmaterial som vänder sig till vårdgivare och verksamhetschefer att ladda ner på samma sida.

Mer att läsa inom området

- Samverka för barns bästa – En vägledning om barns behov av insatser från flera aktörer
- Barn som anhöriga – Konsekvenser och behov när föräldrar har allvarliga svårigheter eller avlider. En sammanfattning av kunskapsläget.
- Handboken Anmäla oro för barn - Stöd för anmälningsskyldiga och andra anmälare
- Vägledningar för mödrahälsovården, barnhälsovården och för elevhälsan